

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Илић, Небојша, Ивана
Датум и место рођења	14.04.1989.

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет у Нишу
Студијски програм	Економија (модул: пословно управљање – маркетинг)
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2008.
Година завршетка	2012.
Просечна оцена	9,38

Магистарске студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет у Нишу
Студијски програм	Економија (модул: пословно управљање – маркетинг)
Звање	Магистар економиста
Година уписа	2012.
Година завршетка	2013.
Просечна оцена	10,00
Научна област	Економија
Наслов завршног рада	Мултиваријациона анализа потрошње органских производа у Нишавском округу

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија (модул: Макроекономија)
Година уписа	2013.
Остварен број ЕСПБ бодова	120 ЕСПБ бодова
Просечна оцена	10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	ЕФЕКТИ ИНТЕГРИСАЊА ЕКОЛОШКИХ МЕРА У ЗАЈЕДНИЧКУ ПОЉОПРИВРЕДНУ ПОЛИТИКУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
Име и презиме ментора, звање	Др Соња Јовановић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ број 8/18-01-008/19-014 29.11.2019.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	290 страна
Број поглавља	5 поглавља
Број слика (шема, графика)	22 слике и графика
Број табела	41 табела
Број прилога	/

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Пiić, I., Krstić, B., Jovanović, S. (2017). Environmental performances of agriculture in the European Union countries, <i>Economics of Agriculture</i>, Vol (64) 1, 41-55, ISSN 0352-3462</p> <p><i>Снажан утицај пољопривреде на животну средину довео је до интеграције еколошких циљева у Заједничку пољопривредну политику. Паралелно са развојем ЦАП-а, учињени су покушаји да се пољопривредна производња учини еколошки оријентиранијом. Предмет овог рада је истраживање еколошких перформанси на нивоу Европске уније, са посебним нагласком на еколошке перформансе пољопривреде. Еколошке перформансе пољопривреде ће бити анализирани на основу података о индексу перформанси животне средине (ЕПИ) за ову област - пољопривреда. Циљ овог истраживања је класификација земаља Европске уније у хомогене групе према нивоу постигнутих еколошких перформанси пољопривреде.</i></p>	M24
2	<p>Пiić, I., Jovanović, S., Janković–Milić, V. (2016). Forecasting corn production in Serbia using ARIMA model, <i>Economics of Agriculture</i> 4/2016, 1141-1156. UDC 338.43:63 ISSN 0352-3462</p> <p><i>Пољопривредна биљна производња уско је повезана са климом као одлучујућим фактором успеха. Кукуруз је најзаступљенија биљна врста, неопходна за обезбеђивање домаћих потреба, као и стратешки производ намењен извозу. Производња кукуруза је у периоду од 1947-2014. године у Србији имала осцилаторни тренд са значајним скоковима и падовима у производњи. Предмет овог рада је предвидети будуће кретање производње кукуруза у Србији. Надовезујући се на предмет, циљ рада је моделирати статистички модел по коме је могуће прогнозировать производњу кукуруза за наредни период и утврдити тренд њеног кретања.</i></p>	M24
3	<p>Đekić, S., Piić, I. (2015). Sustainable agriculture and rural development in current and future EU member states, in B. Krstić and Z. Paszek (eds.) The determinants of competitiveness, Improving the Efficiency and Competitiveness of Enterprises and National Economies – problems, factors, determinants, strategies and solutions, 47-60, UDC 502.131.1:338.43(4-672EU) University of Niš, Faculty of Economics, Andrezej Frycz Modrzewski Krakow University, ISBN: 978-86-6139-113-2</p> <p><i>У раду је истакнута важност одрживог развоја у сектору пољопривреде и руралног развоја. Полазна претпоставка је да између земаља ЕУ и оних које су на путу интеграције у ЕУ постоји разлика у погледу пољопривреде као подручја еколошке политике мерене ЕПИ методологијом Применом компаративне анализе, корелације и теста значајности (Т – тест) анализирана је полазна претпоставка при чему је утврђено да земље ЕУ имају водеће позиције на ранг листи земаља широм света према вредности ЕПИ. Уочена је значајна разлика у просечним вредностима ЕПИ и два индикатора (аграрне субвенције и употреба пестицида) пољопривреде као саставне компоненте посматраног индекса еколошких перформанси поредећи садашње и будуће земље чланице ЕУ.</i></p>	M14
4	<p>Пiić, I., Hafner, P. (2015). Environmental aspects of the process of globalization – negative implications and crisis, <i>Facta Universitatis Series: Economics And Organization</i>, Vol:12(2), 109-120. UDC 502:055.44, University of Niš, ISSN 0354-4699</p> <p><i>Како постоји све већи број еколошких проблема који захтевају хитно решавање, неопходно је повећање свести о проблемима који нас окружују. Убудуће је потребно развијати еколошку („зелену“) економију, рационализовати потрошњу, и усадити виши ниво еколошке свести надлазећим генерацијама како би еколошки проблеми били сведени на минимални ниво. Треба имати у виду да је еколошка димензија носећа компонента одрживог развоја савременог човечанства. У складу са тиме, развијена је методологија Индекса еколошких перформанси – ЕПИ (The Environmental Performance Index). На основу ове методологије и изражавања ранга земље према еколошким перформансама у раду је извршена анализа стања еколошке развијености у Србији и земљама у окружењу.</i></p>	M51
5	<p>Jovanović, S., Piić, I. (2017). The most important goals of sustainable development and environmental policy in the European Union and the Western Balkan countries, <i>Ecoforum Journal</i>, Volume 6, Issue 1, ISSN 2344–2174, Indeksiran u bazama: DOAJ- Directory of open Access Journal, RePEc, EBSCO host, ErihPlus, Ulrich Web Global Serials Directory, Directory of Research Journal Indexing, OAJI.net, http://www.ecoforumjournal.ro/index.php/eco/article/view/436</p> <p><i>Ефикаснија употреба ресурса и економија заснована на принципима одрживог развоја представљају развојну шансу која ће омогућити дугорочнији социо-економски развој. Стога је Европска унија изузетно активна у креирању и спровођењу политика у области животне средине са циљем њеног очувања, заштите од деградације и побољшања квалитета, јер она је извор природних ресурса неопходних за свеопшти развој. Последњи у низу докумената који уређује питање одрживог развоја јесте Агенда 2030 чија већина одрживих развојних циљева је директно повезана са животном средином. Предмет рада је анализа докумената посвећених одрживом развоју и заштити животне средине на нивоу Европске уније са циљем</i></p>	M51

	<i>приказивања њиховог развојног пута током времена.</i>	
6	<p>Плић, I., Jovanović, S., (2021). <i>Analiza međuzavisnosti poljoprivredne proizvodnje i kvaliteta životne sredine u zemljama Istočne Evrope</i>, Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja Jugoistočne Evrope, 403-412, COBISS.SR-ID 40764681 Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet, Niš, ISBN: 978-86-6139-215-3</p> <p><i>Политика заштите животне средине посебно добија на значају у временима све израженије глобализације јер се многи еколошки проблеми шире у све већим размерама носећи озбиљне и дугосежне последице на стање животне средине. Савремена пољопривреда се сматра једним од највећих загађивача животне средине у смислу њене деградације при неконтролисаној употреби разних контаминената. Предмет истраживања у овом раду је истражити међузависност пољопривреде и достигнутог нивоа еколошких перформанси. Циљ рада је приказати стање животне средине под утицајем пољопривредне производње у земљама Источне Европе.</i></p>	M63
7	<p>Jovanović, S. Плић, I. (2014). <i>Analiza strateških opredeljenja poljoprivrede i ruralnog razvoja Srbije i Evropske unije</i>, Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja Jugoistočne Evrope, 565-574, UDK 338:43(497.11+4-672EU), Univerzitet u Nišu, Ekonomski fakultet, Niš, ISBN: 978-86-6139-092-0</p> <p><i>Политика пољопривредног и руралног развоја представља једну од веома важних политика економског развоја свих земаља. Предмет овог рада је анализа неких реформских решења и измена које се предлажу у области пољопривреде и руралног развоја у наступајућем периоду у Европској унији и Србији. Рад има за циљ да анализира усклађеност циљева и приоритета којима тежи српска пољопривреда са онима који су презентовани у новој реформи Заједничке аграрне политике Европске уније (CAP- Common Agricultural Policy). За потребе анализе у овом раду узети су као критеријуми: циљеви пољопривреде и руралног развоја, величина финансијских средстава за вођење ове политике, као и предлози решења најзначајнијих проблема.</i></p>	M63

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

НЕ

Кандидаткиња Ивана Илић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. У складу са Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада – докторске дисертације Економског факултета у Нишу, кандидаткиња је испунила све обавезе на докторским академским студијама, презентовала је резултате истраживања у вези са пријавом теме докторске дисертације кроз два докторантска колоквијума и пријавила тему докторске дисертације, за коју је добијена сагласност Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке (Одлука број 8/18-01-008/19-014 од 29.11.2019.). Кандидаткиња је Факултету поднела захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације. Кандидаткиња испуњава услове дефинисане Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу. Као првопотписани аутор, кандидаткиња има научне радове објављене у домаћим часописима са листе министарства надлежног за науку.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација, поред увода, закључка, списка литературе, биографије и изјава аутора, садржи пет логички повезаних поглавља.

У **првом поглављу**, које је насловљено *"Управљање природним ресурсима у оквиру концепта одрживог развоја"*, полази се од настанка концепта одрживог развоја, пратећи кроз историју најзначајније догађаје на глобалном нивоу који су обележили његову еволуцију током времена. Током периода развоја сам концепт задобијао је своје карактеристичне и битне одлике по којима постаје препознатљив, димензије, принципе и индикаторе који осликавају узрочно последичне везе међу димензијама овог концепта. Са прогресијом економског развоја изазване су глобалне еколошке претње које су током времена све израженије и са тежим последицама по пољопривредну и животну средину.

У **другом поглављу**, које носи наслов *"Перформансе Заједничке пољопривредне политике Европске уније"*, разматра се настанак Заједничке пољопривредне политике и њен развој током времена. Циљеви ове политике се, у наставку овог поглавља, елаборирају са освртом на правну потпору постојања и неопходна финансијска средства за несметано имплементирање постављених циљева политике пољопривредне производње на нивоу Европске уније. Нагласак је на проблемима које је проузроковала Заједничка пољопривредна политика са својим првобитно зацртаним циљевима. Због настанка низа проблема уследиле су реформе Заједничке пољопривредне политике ради њеног прилагођавања владајућим условима пољопривредне производње.

Треће поглавље носи назив *"Еколошке мере, инструменти и перформансе кроз реформе Заједничке пољопривредне политике Европске уније"*. У овом делу рада кандидаткиња се бави анализом еколошких мера, инструмената и перформанси уведених кроз реформе Заједничке пољопривредне политике. Посебна усмереност

при презентовању реформи је на еколошком утицају пољопривредне производње, прецизније на еколошким мерама и инструментима који су предвиђени у оквиру Заједничке пољопривредне политике. Како су еколошке последице бављења пољопривредом у Европској унији бивале током времена све израженије и озбиљније у погледу будућег опстанка животне средине, тако су и еколошке мере и инструменти, који су прописивани реформама, били све строжи и истицала се њихова обавезна примена.

У **четвртном поглављу**, под називом *”Каузални однос економских и еколошких перформанси пољопривреде”*, полази се од Кузњецове криве која осликава однос еколошких и економских перформанси једне земље. Један од сектора привреде који остварује негативне консеквенце на животну средину, у погледу њене деградације, јесте пољопривреда. С тим у вези, истакнуте су најзначајнији контаминенти животне средине који потичу од пољопривредне производње и указано је на њихово штетно деловање по околину. Повратни утицај који постоји између пољопривреде и животне средине наметнуо је потребу да се разјасни дејство еколошких промена на пољопривредну производњу.

У **петом поглављу** спороведено је *”Емпиријско истраживање веза економских и еколошких перформанси пољопривреде на нивоу Европске уније”*. Првенствено је испитана међузависност економских и еколошких перформанси пољопривреде у Европској унији, односно степен квантитативног слагања између Индекса економских перформанси пољопривреде и Индекса еколошких перформанси пољопривреде земаља Европске уније. По основу достигнутог нивоа еколошких перформанси у оквиру две кључне категорије Индекса еколошких перформанси - *Пољопривреда и Клима и енергија* извршено је груписање земаља Европске уније у хомогене групе и указано је на сличности земаља унутар групе. Урађено је и прогнозирање вредности кључних еколошких индикатора у пољопривреди (минерална ђубрива, пестициди, употреба енергије и климатске промене).

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Основни циљ докторске дисертације – *указивање на значај мера и инструмената у области заштите животне средине, кроз реформе Заједничке пољопривредне политике Европске уније, у спречавању ризика деградације животне средине и побољшању одрживости агроекосистема*, према оцени Комисије у потпуности је остварен. Кандидаткиња у образлагању проблематике, пружа довољну научну уверљивост изнетих теоријски фондираних аргумената и емпиријски поткрепљених међузависних односа, како би указала на неопходност поштовања концепта одрживог развоја при пољопривредној производњи и промовисање зеленог раста. Квалитативном анализом извршених реформи Заједничке пољопривредне политике, са посебним фокусом на еколошке мере, кандидаткиња је успешно испунила циљ који се односи на критичко сагледавање и предлагање могућих решења. Испуњеност специфичног циља који се односи на истраживање повезаности између еколошких и економских перформанси пољопривредне производње у земљама Европске уније, у смислу развијености пољопривреде и квалитета животне средине, огледа се кроз закључке који употпуњују истраживања у овој области. Анализирана хомогеност земаља Европске уније, према достигнутом нивоу еколошких перформанси у пољопривреди, као и пројектовање будућих вредности кључних еколошких индикатора, пружа значајну информациону основу за адекватно прилагођавање новим изазовима, као и отварање могућности за примену коришћеног модела и у другим привредним делатностима, што је један од посебних циљева ове дисертације.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Значај дисертације огледа се у расветљавању проблематике која се односи на увођење еколошких мера у Заједничку пољопривредну политику Европске уније, као и јачању мултифункционалности пољопривреде. На тај начин, истраживање у овој дисертацији је у складу са досадашњим истраживањима у области политике заштите животне средине на нивоу Заједничке пољопривредне политике Европске уније, али обезбеђује и нова сазнања од значаја за идентификовање кључних еколошких индикатора и указивање на њихове импликације по животну средину.

Вредан допринос овог истраживања огледа се у потврђивању хипотезе да у земљама Европске уније постоји висок степен међузависности еколошких и економских перформанси пољопривредне производње. Систематизовањем чињеница и проширивањем научних сазнања о мерама и инструментима у области заштите животне средине Европске уније, заузима се став о значају и ефикасности еколошких мера као инструмената у решавању еколошких проблема. Научни допринос ове дисертације огледа се и кроз идентификовање стања кључних еколошких индикатора и положаја земаља Европске уније према достигнутом нивоу еколошких перформанси у сектору пољопривреде. Утврђивањем међузависности између економских и еколошких перформанси пољопривреде Европске уније, јасно је потврђено постојање индиректног квантитативног слагања израженог интензитета међу анализираним варијаблама.

Оригинални допринос докторске дисертације се састоји у развијању статистичких модела прогнозирања по којима је могуће предвидети будуће вредности кључних еколошких индикатора и указивање на њихове импликације по животну средину.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Комисија констатује да је докторска дисертација резултат самосталног научног рада кандидаткиње, која је уважавала предложене сугестије и коментаре ментора и чланова Комисије. Самостални научно-истраживачки рад кандидаткиње потврђују прецизно дефинисана структура докторске дисертације коју чини пет логички повезаних целина, разумљив алгоритам анализе, критички осврт на еколошке мере и инструменте Заједничке пољопривредне политике Европске уније. Самосталност у раду посебно долази до изражаја код избора и примене научних метода који уважавају специфичности предмета истраживања. Пажљивом селекцијом актуелне и

релевантне литературе самостално је спроведено научно утемељено истраживање и формулисани су аргументовани, корисни и применљиви закључци на основу теоријских фундамената и праксе.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја докторске дисертације, као и нивоа остваривања постављених циљева и самосталности научног рада кандидаткиње, Комисија констатује да је докторска дисертација одговарајућег квалитета и да је урађена у складу са одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета и Статута Економског факултета у Нишу. У складу са претходним, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње Иване Илић под називом „Ефекти интегрисања еколошких мера у Заједничку пољопривредну политику Европске уније“ и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу, да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије	НСВ број 8/18-01-006/22-034		
Датум именовања Комисије	23.09.2022. године		
Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	др Живорад Глигоријевић, редовни професор		
	председник		
	Економија (Научна област)	Економски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
2.	др Соња Јовановић, редовни професор		
	ментор, члан		
	Економија (Научна област)	Економски факултет у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	др Лела Ристић, редовни професор		
	члан		
	Економија (Научна област)	Економски факултет у Крагујевцу (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

05.10.2022. године у Нишу и Крагујевцу